

ПРОЕКТ РІШЕННЯ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ МОНОГРАФІЇ:
"ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ВУГІЛЬНИХ РОДОВИЩ УКРАЇНИ"
Україна, м. Київ, 17 листопада 2016 р.

17 листопада 2016 р. в Орхуському інформаційно-просвітницькому центрі Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління відбулася презентація монографії «Екологічна безпека вугільних родовищ України», авторами якої є відомі в Україні та за її межами вчені: доктор геолого-мінералогічних наук, доктор географічних наук, доктор технічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, академік Академії гірничих наук України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України, голова Державної комісії України по запасах корисних копалин Г.І. Рудько; доктор біологічних наук, професор, чл.-кор. НААНУ, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління О.І. Бондар; доктор технічних наук, головний науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України Є.О. Яковлев; доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з наукової роботи Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, віце-президент Аерокосмічної академії України О.А. Машков; кандидат технічних наук, доцент, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України, директор Центру еколого-ресурсного відновлення Донбасу Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління В.М. Єрмаков; аспірант Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління С.А. Плахотній.

У заході взяли участь понад 20 спеціалістів з таких установ як Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління, Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Національного екологічного центру, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація».

Видання присвячене актуальним соціо-економічним та технологічним проблемам екологічної безпеки під час розробки та ліквідації вугільних родовищ України.

Керуючись вагомим багажем знань та власним практичним досвідом вчені кваліфіковано висвітлили накопичені роками проблеми у вугільній галузі України, а також екологічні ризики в Донецькому басейні, пов'язані із війною на Сході.

В умовах трансформаційної економіки неминуче складаються кризові ситуації як для системи в цілому, так і для окремих суб'єктів господарювання. При реструктуризації вугільної промисловості в цілому та окремих її складових виникають проблеми з підвищенням економічної привабливості підприємств вугільної промисловості за умов ускладнення техніко-економічних та екологічних параметрів.

Протягом багатьох років Донецька й Луганська області були лідерами у галузі видобутку та переробки корисних копалин. Це зумовило швидкі темпи промислового зростання і дедалі більшої інтенсифікації споживання природних ресурсів. Однак уже до 2000-х років більшість промислових запасів Донецького басейну, що залягали на оптимальних глибинах, було відпрацьовано. Це стало стимулом до перегляду державної політики у сфері видобутку природних ресурсів у цілому і вугілля першочергово. З'явилася ідея «реструктуризації» вугільної промисловості в Україні. Закриваючи або передаючи збиткові шахти у приватні руки, держава намагалася вирішити дві головні проблеми: припинення дотаційного фінансування закритих шахт і зняття з себе відповідальність за передані в приватні руки державні шахти. У результаті закриття вугільних підприємств почала збільшуватись кількість депресійних регіонів у Донецькій та Луганській областях, що, у свою чергу, потягнуло за собою погіршення екологічних умов вугледобувних регіонів та деградацію населення в цих регіонах.

Проблема екологічної безпеки у Донбасі з урахуванням наслідків воєнних дій у зоні АТО набула в Україні безпрецедентних масштабів. Екологічна безпека виступає як заперечення екологічної загрози, що виявляється в таких локальних, регіональних і глобальних масштабах як екологічні стихії, соціальні кризи та

техногенні катастрофи. Забезпечення екологічної безпеки в зоні АТО – головний спосіб вирішення екологічних проблем, який гарантує громадянам України розвиток і проживання в біосферосумісній формі.

Тож і питання учасників заходу до авторів книги спонукали до дискусії – проблеми Донбасу і сьогодні, і в повоєнні часи необхідно вирішувати комплексно. Уже сьогодні необхідно сформувавши наукову складову еколого-економічного та еколого-соціального реструктуризації та розвитку повоєнного Донбасу із залученням як великого, так і малого бізнесу.

За результатами розгляду складу та структури Монографії та сформованих у дискусії пропозиціях прийняті наступні рішення:

1) Актуальність реструктуризації вугледобувних басейнів за удосконаленими еколого-економічними моделями, враховуючи вагомий вплив накопичених еколого-техногенних ускладнень у більшості вугледобувних підприємств;

2) Необхідність комплексного обстеження з метою виявлення небезпечних техногенних змін вугленосних товщ внаслідок вилучення великих обсягів порід та активізації небезпечних геологічних процесів (просідання, підтоплення, міграція токсичних та вибухонебезпечних газів);

3) Удосконалення екологічного моніторингу, в т. ч. з використанням математичних моделей, впровадження технологій ГІС та дистанційного зондування Землі (ДЗЗ);

4) Розробка системи прогнозу та попередження еколого-техногенних надзвичайних ситуацій (НС), в т. ч. внаслідок некерованого затоплення шахт та кар'єрів (так звана «мокра консервація») з незворотними небезпечними порушеннями надр;

5) Випереджаюча розробка гранично-припустимих змін верхньої зони геологічного середовища та гранично-припустимих навантажень у зонах впливу закритих, діючих та шахт-новобудов;

6) Розробка нового варіанту Державної програми еколого-технологічної та соціально-економічної реабілітації з врахуванням наслідків АТО та рекомендацій ЄС;

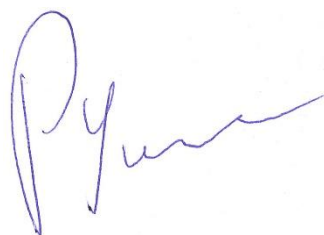
7) Підготовка та видання монографії "Еколого-техногенні проблеми довгострокового надкористування в Україні та шляхи їх вирішення".

Отже, проблеми антропогенного впливу на довкілля України об'єктивно вимагають радикальної екологізації суспільно-політичної думки, посилення уваги до вирішення природоохоронних проблем на всіх рівнях організації суспільства, пошуку нових підходів до їх розв'язання на основі пріоритету екологічних законів і наукових знань.

В реалізації заходів, спрямованих на досягнення, підтримку та контроль за дотриманням вимог екологічної безпеки в зоні АТО, мають брати участь різні міністерства, відомства, установи та організації України. Реальний результат від вжиття таких заходів можна отримати тільки за їх комплексного застосування, що вимагає, в свою чергу, впровадження чітко відпрацьованого механізму організаційного управління діяльністю всіх суб'єктів цього процесу. Для реалізації цього механізму має бути сформована система екологічної безпеки в зоні АТО. Створення такої системи означає задоволення екологічних вимог суб'єктів екосистеми, за своєю пріоритетністю вона має бути представлена на рівні національної безпеки України.

Присутні науковці, представники державних структур та громадських екологічних організацій одностайно відзначили високий рівень фундаментальних і прикладних досліджень, представлених у монографії, висловили побажання звернутися до Кабінету Міністрів України, Міністерства екології та природних ресурсів України, Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України з пропозиціями у зв'язку з необхідністю оперативного реагування на існуючі проблеми та загрози, розробити та прийняти відповідні Програми подальшого розвитку та реабілітації геологічного середовища в зонах впливу вугледобувних районів.

**З повагою,
голова ДКЗ,
д. геол.-мін. н., д. геогр. н.,
д. тех. н., проф.**

Г.І. Рудько